

STYRNING OCH STÖD GÄVLE
ADMINISTRATIVA AVDELNINGEN
ENHETEN FÖR SOCIAL HÅLLBARHET

Handlingsplan för Gävle – en äldrevänlig kommun

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

Innehåll

1.	Bakgrund.....	3
2.	Handlingsplanens giltighetstid	6
3.	Koppling till andra styrande dokument.....	6
4.	Syfte med denna handlingsplan.....	6
5.	Utformning av handlingsplanen	7
6.	Handlingsplan.....	10
7.	Kostnader.....	20

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

1. Bakgrund

År 2007 lanserade Världshälsoorganisationen (WHO) en guide för ett globalt utvecklingsarbete, The Global Network for Age-friendly Cities and Communities (GNAFCC). Bakgrunden till detta är befolkningsutvecklingen i världen som kommer innebära en åldrande befolkning och att allt fler äldre lever i städer. År 2030 bedöms 25 procent av invånarna i städerna i höginkomstländer att vara över 60 år. År 2050 antas samma situation att gälla även för städerna i nuvarande utvecklingsländerna. WHO uttrycker därför att det är en stor utmaning världen över att skapa samhällen som är tillgängliga och inkluderande och där människor ges möjlighet att leva ett självständigt, hälsosamt och delaktigt liv.

Administrativa avdelningen, Social hållbarhet, fick via Kommunplanen¹ i uppdrag att under 2019 ansöka om att Gävle kommun ska bli en äldrevänlig kommun utifrån WHO:s nätverk för äldrevänliga städers kriterier.

År 2021 är 1114 städer och kommuner i 44 länder runt om i världen med i nätverket²

Gävle kommun antogs som medlemmar i nätverket 190828. Syftet med ansökan var att Gävle kommun, genom att bli en äldrevänlig kommun avsåg att förbättra äldres³ möjligheter att leva ett hälsosamt och oberoende liv med ökad delaktighet i samhällsfrågor⁴.

Medlemskapet erbjuder:

- Tillgång till informationsdelning med alla i nätverket
- Stöd från ett globalt nätverk av utövare, forskare, experter mfl som har för avsikt att främja åldersvänliga miljöer.
- Erkännande och synlighet i nätverkets aktiviteter och på WHO:s webbplats - Åldersvänlig värld - där ledamöterna kan presentera sina aktiviteter, prestationer och länka tillbaka till sin egen webbplats och resurser.
- Möjligheter till samarbete som internationella forskningsprojekt, gemensamma publikationer, nätverk och delning mellan varandra, etc.

¹ Kommunplan med årsbudget 2019 och utblick 2020-2022 [Huvudrubrik \(gavle.se\)](https://www.gavle.se/planer-och-program/kommunplan)

² Källa WHO: <https://extranet.who.int/agefriendlyworld/who-network/>

³ Med benämningen äldre menas personer 65 år och äldre i Gävles projekt för äldrevänlig kommun

⁴ Projektplan Gävle en äldrevänlig kommun dnr19KS245

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

Via medlemskapet i WHO:s nätverk genomförs även möten och seminarier i det ”Nordiska nätverket för åldersvänliga städer och samhällen”. Därigenom främjas omvärldsbevakning och tillgång till aktuell forskning i frågor som rör seniorer i Norden och nätverket bidrar till att de nordiska länderna kan ta lärdom av varandra.

Äldres deltagande är en förutsättning i en äldrevänlig kommun. Det är målgruppen själv som har kunskap om hur kommunen kan bli en bättre plats att åldras i. Medlemskapet i WHO:s nätverk förutsätter att staden eller kommunen involverar och engagerar äldre människor i utvecklingsarbetet, genomför en baslinjemätning kring stadens eller kommunens äldrevänlighet och slutligen tar fram och genomför en treårig handlingsplan. Handlingsplanen ska sedan följas upp med hjälp av framtagna indikatorer. För att uppnå målsättningen med handlingsplanen behöver nämnder och styrelser aktivt söka samverka med varandra, internt och externt samt involvera äldre personer.

Gävle kommun ingår i finskt förvaltningsområde. Cirka 8 % av gävleborna har finska rötter, och en stor del av dem som har en stark finsk minoritetsidentitet är 65 år eller äldre. Det är därför viktigt att ha med det finska perspektivet i arbetet med äldre gävlebor och att skapa likvärdiga möjligheter för sverigefinnar att leva ett oberoende och aktivt liv i Gävle.

WHO:s utvecklingsprogram bygger på en struktur som består av åtta fokusområden som har betydelse när det gäller tillgänglighet och inflytande för äldre människor.

Dessa åtta utvecklingsområden är:

- Boende och bostäder
- Transporter och mobilitet
- Tillgänglighet till byggnader och miljöer
- Gemenskap och aktiviteter
- Social inkludering, åldersdiskriminering
- Medborgerligt deltagande och inflytande
- Kommunikation och information
- Omsorg, vård och service

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01
	Rev 220501
	Referens

Arbetet för en äldrevänlig kommun ska också bidra till att Gävle är aktiv i genomförandet av de globala målen för hållbar utveckling enligt Agenda 2030.

Ett utvecklingsarbete i enlighet med denna plan bidrar bland annat till att nå Agendans

mål 3 God hälsa och välbefinnande

mål 5 Jämställdhet

mål 10 Minskad ojämlikhet

mål 11 Hållbara städer och samhällen

mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

mål 17 Genomförande och partnerskap

Genomförandet av handlingsplanen stärker kommunens möjligheter att hålla hög kvalitet, vara resurseffektiv och relevant för dem verksamheterna är till för.

1.1 Statistik och data Gävles seniora befolkning

Gävle kommuns folkmängd **31 december 2020** är 102 904 invånare⁵

- varav åldersgruppen 60 år och äldre: 26 844 invånare
- varav åldersgruppen 65 år och äldre: 21 167 invånare
- varav åldersgruppen 80 år och äldre: 5 475 invånare

Antalet *ensamboende* i åldersgruppen 65 år och äldre är 9 805 personer (46,3 procent i åldersgruppen).

Antalet *utrikes födda* i åldersgruppen 65 år och äldre är 1 862 personer (8,8 procent i åldersgruppen).

2 671 personer i åldersgruppen 65 år och äldre i Gävle kommun har ett biståndsbeslut.

Fördelningen av dessa ser ut som nedan:

- Personer över 65 år med beslut om hemtjänst behovsprövad: 1 480 st
- Personer över 65 år med beslut om hemtjänst med förenklat beslutsfattande: 78 st
- Personer över 65 år med beslut⁶ om vård- och omsorgsboende: 1 113 st

Gävle kommuns framtida befolkning **år 2030** enligt beräknad prognos i april 2021⁷

Totalbefolkning: 113 419 invånare

- varav åldersgruppen 60 år och äldre: 30 890 invånare
- varav åldersgruppen 65 år och äldre: 24 321 invånare
- varav åldersgruppen 80 år och äldre: 8 218 invånare

Medellivslängden år 2020⁸

Gävle kommun: 83,8 år för kvinnor och 80,6 år för män

Riket: 84,3 år för kvinnor och 80,8 år för män

⁵ Källa: Statistiska centralbyrån

⁶ inkluderar även personer som har beslut om vård- och omsorgsboende men ännu inte flyttat till ett vård- och omsorgsboende

⁷ Källa: Gävle kommun, SG

⁸ Källa: Statistiska centralbyrån

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

Utifrån befintliga data noteras att andel individer över 65 år som har biståndsbedömda insatser är förhållandevis få. Det innebär att det främjande arbetet för fortsatt hälsa och självständighet är av vikt ur flera perspektiv, inte minst ekonomiskt.

2. Handlingsplanens giltighetstid

Enligt WHO:s kriterier för medlemskap ska handlingsplanen ha minst ett treårigt perspektiv. Pga pandemins påverkan för den seniora befolkningen har arbetet med framtagande av handlingsplanen fördröjts och försvårats. Därav föreslås handlingsplanen ha en längre varaktighet och bör sträcka sig från år 2022–2025

3. Koppling till andra styrande dokument

Arbetet med framtagandet av handlingsplanen har baserats på tvärssektoriell samverkan, där har både kommunövergripande styrdokument och respektive sektor och bolags styrdokument varit till stöd för utformningen

4. Syfte med denna handlingsplan

Gävle kommun tar genom handlingsplanen ett långsiktigt åtagande för att leva upp till WHO:s kriterier till att vara en äldrevänlig kommun. Kriterierna innebär att involvera och engagera äldre människor i utvecklingsarbetet och att genomföra och följa upp aktiviteterna i handlingsplanen. Handlingsplanen skapar förutsättningar för äldre att leva ett hälsosamt och självständigt liv med hög delaktighet och inflytande. Gävle kommun ska vara en bra plats för äldre att leva och bo i

4.1 Vilka omfattas av denna plan

Gävle kommuns sektorer och bolag, likväl som seniorer i Gävle kommun har aktivt bidragit till utformningen av handlingsplanen och är också de som omfattas och berörs av de föreslagna åtgärderna

4.2 Uppföljning av handlingsplanen

Handlingsplanen och arbetet med Äldrevänlig kommun ska följas upp en gång per år. Ansvaret för uppföljning ligger hos enheten för Social hållbarhet och det Sociala hållbarhetsutskottet. Alla berörda nämnder och bolagsstyrelser ska årligen redovisa resultatet av sitt arbete med att uppfylla de uppställda målen. Handlingsplanen revideras vid behov.

Uppföljningen sker bland annat med hjälp av framtagna indikatorer. WHO har en guide för framtagande av indikatorer ”Measuring the age-friendliness of cities: a guide to using core indicators”⁹

⁹ WHO (2015) [9789241509695_eng.pdf;sequence=1 \(who.int\)](https://www.who.int/publications/m/item/measuring-the-age-friendliness-of-cities-a-guide-to-using-core-indicators)

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

5. Utformning av handlingsplanen

I denna handlingsplan kommer både benämningen ”äldre” och ”seniorer” att användas. Båda benämningarna avser personer som är 65 år och äldre.

Underlaget till handlingsplanen utgör många olika delar.

WHO:s kriterier för äldrevänliga städer och samhällen genomsyrar hela arbetet.

En baslinjemätning¹⁰ genomfördes under år 2020 av FoU Välfärd Region Gävleborg. Syftet med baslinjemätningen skulle dels vara att efterfråga äldre personers åsikter om hur Gävle kan bli mer äldrevänligt, samt att belysa den äldre befolkningens förutsättningar för ett aktivt liv - hela livet. På grund av coronapandemin fick metoden ändras till enbart en skriftlig enkät. 654 personer över 65 år svarade på enkätundersökningen

Som en uppföljning av baslinjemätningen som gjordes i projektet Gävle - en äldrevänlig kommun erbjöds äldre personer att få delta i en kvalitativ forskningsstudie¹¹. Studien genomfördes i form av fokusgruppsintervjuer av forskare vid Högskolan i Gävle under hösten 2020.

I och med Coronapandemins inträde i världen fick arbetet ställas om. Möten och träffar fick genomföras digitalt och inom projektet startades Stömlinje corona. Stömlinje corona bidrog till många samtal med seniorer, ca 1500 samtal inkom totalt. Vi lärde oss bland annat att vi behöver arbeta med det digitala utanförskapet och att behovet av samtalsstöd hos målgruppen är stort

Ett flertal dialoger har genomförts med seniorer, både digitalt och genom fysiska möten i enlighet med WHO:s modell för äldrevänliga städer. Till de digitala träffarna anmälde sig seniorer till den grupp utifrån WHO:s utvalda områden de var intresserade av. De fysiska träffarna har lagts upp i workshopform där fler områden har behandlats vid ett och samma möte. Fysiska möten har genomförts hos Finska klubben, på Träffpunkt för seniorer Moränen (för personer med funktionsnedsättning), på träffpunkt för seniorer Brunnsgratan 59 och Kaplansgatan 10, med seniorer i Hedesunda, och hos Svenska kyrkans kvinnogrupp i Andersberg för kvinnor som är utrikes födda.

¹⁰ Baslinjemätningen [gavle-aldrevanlig-kommun-fou-rapport.pdf \(regiongavleborg.se\)](#)

¹¹ Hig:s studie [FULLTEXT02.pdf \(diva-portal.org\)](#)

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

Projektledare för Gävle – en äldrevänlig kommun har med regelbundenhet varit fysiskt närvarande på träffpunkt för seniorer, Brunnsgratan 59 och Kaplansgratan 10 för samtal med seniorer som besöker träffpunkterna.

”Egentligen dumt att dela in människor efter ålder. Äldre vill inte vara särbehandlade
Utgå ifrån senioren i stället för att utgå från den kommunala verksamheten.”
- Citat från deltagare i en dialoggrupp

Ett flertal ”stormöten” har genomförts där ett stort antal seniorer deltagit i workshops med olika teman

Genom deltagande i stadsdelsnätverken, i nätverk i våra ytterområden (Hedesunda, Hamrångebygden och Forsbacka), finskt samråd och i samverkan med andra projekt har dialoger och samtal med målgruppen äldre möjliggjorts.

Projektledaren för Gävle – en äldrevänlig kommun har varit och är föredragande vid samtliga sammanträden i Kommunala pensionärsrådet och Funktionsrättsrådet. Två representanter från vardera rådet utgör dessutom referensgrupp i projektet. I dessa forum finns möjligheter för seniorer att vara delaktiga i arbetet och komma med synpunkter.

Under 2020 och 2021 har den uppsökande verksamheten i Gävle kommun genomförts genom telefonsamtal till alla som fyller 80 år under året och som inte tidigare har några biståndsbedömda insatser. I samtalen tas frågeområden upp utifrån WHO:s åtta utvalda områden och det som kommit fram i samtalen kan därför användas som underlag till handlingsplanen

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

Utifrån resultatet i baslinjemätningen sammanfattades WHO:s åtta utvalda områden till sju olika diskussionsområden, som använts i dialogerna med målgruppen. WHO:s ”Social inkludering, åldersdiskriminering” och ”Medborgerligt deltagande och inflytande” har i Gävle sammanförts till ett diskussionsområde ”Delaktighet, inkludering och respekt”. Medborgerligt deltagande och inflytande är dessutom arbetssätt för hela projektet
Handlingsplanens utvecklingsområden utgår således ifrån WHO:s guide med åtta utvecklingsområden

Diskussionsområden har varit:

- BOENDE OCH BOSTÄDER
- TRANSPORTER OCH MOBILITET
- UTEMILJÖER
- HÄLSOFRÄMJANDE, GEMENSKAP, AKTIVITETER
- INFORMATION OCH KOMMUNIKATION
- DELAKTIGHET, INKLUDERING, RESPEKT
- ÄLDREOMSORG OCH STÖD I VARDAGEN

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

6. Handlingsplan

Utifrån insamlat material föreslås följande aktiviteter för att uppnå målet att bli en äldrevänlig kommun. Samtliga aktiviteter i handlingsplanen och dess genomförande ska ske i en samskapande process med Gävles seniorer. Seniorerna ska vara informerade och involverade i arbetet.

ÖVERGRIPANDE

Beskrivning:

Arbetet med att utveckla Gävle till att bli en äldrevänlig kommun är ett långsiktigt åtagande. Handlingsplanen föreslår aktiviteter i riktning att bli en äldrevänlig kommun enligt WHO:s kriterier. Samhället är föränderligt och nya behov och insikter kan uppkomma i framtiden. Arbetet måste vara levande och ska följas upp.

Det finns behov av en person/funktion som är en sammanhållande länk och stöd till bolagens och sektorernas arbete i frågor som berör seniorer i Gävle kommun. Nämnder och styrelser behöver aktivt söka samverka med varandra, internt och externt samt involvera seniorer inför beslut

Målbild:

Gävle kommun ska ha ett seniorperspektiv i alla beslut där seniorer kan komma att beröras

Varför?

Gävle har beslutat att bli en äldrevänlig kommun

Vad?

Gävle kommun ska säkerställa att Gävles arbete mot en äldrevänlig kommun fortlever

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Utforma uppdragsbeskrivning och rekrytera en strateg social hållbarhet med särskilt ansvar för äldre frågor	Styrning och stöd Gävle	2022
Uppföljning av aktiviteterna i handlingsplanen	Styrning och stöd Gävle	Årligen
Utarbeta metod för ett seniorperspektiv i varje beslut som berör Gävles seniorer	Styrning och stöd Gävle	2022

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE BOENDE OCH BOSTÄDER

Beskrivning:

Seniorer ger uttryck för att bostaden och boendemiljön är en av de viktigaste platserna för dem.

Det framkommer olika önskemål avseende val av boendeform.

En grundförutsättning för att kunna ändra och anpassa sitt boende över tid är att det finns ett varierat utbud av olika boendeformer i form av både upplåtelseformer och hustyper på den lokala bostadsmarknaden.

Målbild:

Gävles seniorer har tillgång till fysiskt tillgängliga, trygga och ekonomiskt överkomliga bostäder och boendemiljöer.

Varför?

Seniorer är inte en homogen grupp dvs de har olika önskemål och behov. Några vill ha möjligheten att flytta till ett trygghetsboende eller vård- och omsorgsboende när behovet uppstår. Några vill hellre bo i miljöer med blandande åldrar så länge bostaden är tillgänglighetsanpassad.

Vad?

Gävle kommun ska arbeta för att det finns ett utbud av olika boendialternativ där det alltid finns ekonomiskt överkomliga valmöjligheter

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Bibehålla befintlig modell för trygghetsboende samt utveckla attraktiva boendelösningar för äldre	AB Gavlegårdarna Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle	2024
Utarbeta modell inom bostadsområdet Södra Hemlingby där generationsmöten främjas i samarbete med det nya huset Hemlingborg	Välfärd Gävle, Utbildning Gävle, AB Gavlegårdarna	2023
Säkerställa kvarboende i stadsdelen genom möjlighet till tillgänglighetsanpassade bostäder i alla stadsdelar	Styrning och stöd Gävle AB Gavlegårdarna Välfärd Gävle	Fortlöpande

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE TRANSPORTER OCH MOBILITET

Beskrivning:

Transporter och mobilitet är ett viktigt område för seniorer då det handlar om individers möjligheter att förflytta sig i kommunen. Betydelsen av att främja möjligheten att vara rörlig i staden/kommunen påverkar individers hälsa, rörelseförmåga och sociala delaktighet. Att bibehålla förutsättningar att kunna ta del av exempelvis samhällslivet, kultur, hälso- och sjukvårdstjänster utan att belasta andra bidrar till självständighet.

Målbild:

Gävles seniorer kan fortsätta att resa via kollektivtrafik till ett ekonomiskt överkomligt pris. Det ska vara lätt att tyda vilket parkeringsbolag som gäller och att betala parkering kan ske på olika sätt

Varför?

I syfte att bibehålla hälsa och välbefinnande bör det vara genomförbart att ta sig runt i kommunen på ett ekonomiskt fördelaktigt sätt. Genom de subventionerade resorna erbjuds större möjlighet att delta i samhällets olika aktiviteter. Olika parkeringsbolag i ett och samma område skapar förvirring hos seniorer och andra

Vad?

Gävle kommun ska underlätta för seniorer att fortsatt självständigt ta sig runt i kommunen

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
I dialog med Region Gävleborg vidareutveckla arbetet för att underlätta biljettinköp och planering av busslinjernas sträckning, samt anpassning och placering av busshållplatser	Livsmiljö Gävle	Fortlöpande
Utreda möjligheten till att förlänga tiden för subventionerade resor samt erbjuda dessa alla veckans dagar	Livsmiljö Gävle	2023
Inventera lösningar som förenklar för invånarna att kunna parkera och betala parkering på ett enkelt sätt	Gävle Parkeringservice AB	Fortlöpande

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE UTEMILJÖER

Beskrivning:

En trygg, trevlig och säker utemiljö är av intresse för alla målgrupper. Att det finns miljöer som är inbjudande att vistas och promenera i är viktigt för att seniorer ska fortsätta med detta och därmed bibehålla rörlighet, hälsa och trygghet.

Målbild:

Gävle kommun arbetar för en tillgänglighetsanpassad utemiljö.

Allmänna platser är belysta och har trevlig utformning som upplevs trygg och säker.

Det finns platser där det är möjligt att slå sig ner för en stunds vila.

Varför?

Seniorer uttrycker rädsla för att bli påkörd av både cyklister och elsparkcyklar. Snöröjning och borttagning av plogvallar är viktigt när senioren ska ta sig fram, både med och utan rullator. Seniorer uttrycker att det är viktigt att det känns tryggt att vistas utomhus och lägger vikt på bra belysning och kameror. Brist på ställen att vila i utemiljön kan innebära att man söker hemtjänstinsatser eller färdtjänst för att göra sina inköp eller att man undviker att gå ut.

Vad?

Gävle kommun ska förbättra utemiljön för att seniorer ska kunna fortsätta leva ett självständigt och aktivt liv

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Säkerställa äldres medverkan i arbetet med att ta fram trygghetsplaner för Gävles stadsdelar	Styrning & Stöd Gävle	Fortlöpande
Utöka antalet bänkar i de olika stadsdelarna. Involvera seniorer vad gäller placering av dessa	Livsmiljö Gävle	2023
Utreda behov och möjlighet till utökat antal separerade gång- och cykelbanor, samt lösningar för att cykelbanor inte ska korsa busshållplatser	Livsmiljö Gävle	2022 och fortlöpande framåt
Översyn och vid behov åtgärda trottoarkanter utifrån tillgänglighetsperspektivet	Livsmiljö Gävle	Fortlöpande
Fortsätta att förbättra snöröjning och sandning	Livsmiljö Gävle	Fortlöpande

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE DELAKTIGHET INKLUDERING RESPEKT

Beskrivning:

Seniorer har ett tydligt önskemål om att få vara delaktiga i såväl samhällsfrågor som beslut som berör den egna personen. Ofta beskrivs en känsla av utanförskap och diskriminering. En stor oro finns kring den snabba digitaliseringen av samhället. Det bör finnas möjlighet till stöd och hjälp från olika aktörer.

Många äldre har svårigheter att ta del av den information som kommuniceras ut i digitala kanaler. Detta leder till en känsla av exkludering och är en källa till minskad delaktighet i samhällslivet. Utbildningsinsatser bör finnas för de som önskar, kring olika tekniska och digitala lösningar. Kunskap är en viktig del i att motverka ett utanförskap.

I underlaget till handlingsplanen har framkommit att det finns behov av en funktion som kan vägleda och lotsa seniorer i olika frågor, någon som har tid att samtala och ge personligt stöd. Denna lotsningsfunktion ska vara ett komplement till Gävle kommuns kundtjänst

Pensionärsföreningarna arbetar med att inkludera seniorer och göra meningsfulla aktiviteter för äldre. I Gävle finns det brist på stora möteslokaler. De få som finns har höga hyreskostnader. Föreningarna har uttryckt en önskan om förbättrad tillgång till lokaler

Forskning visar att volontärarbete stärker hälsan¹² Att fortsatt vara behövd efter avslutat arbetsliv, att finnas i ett sammanhang är viktigt för välbefinnandet. Flera seniorer uttrycker att genom sitt ideella engagemang håller de sig pigga och känner att de bidrar med värdefull tid för en medmänniska. Detta speciellt i övergången från yrkesverksam till pensionär

I Gävle kommun finns en volontärsamordnare, 75%, som samordnar arbetet med volontärer inom Valfärd Gävles verksamhetsområden och samarbetar med ideella föreningar och organisationer. Ca 250 aktiva volontärer finns registrerade i Volontär i Gävle och arbetar ideellt i genomsnitt en timme/vecka. Det genererar ca 13 000 volontärtimmar per år riktade mot seniorer i kommunens verksamhet. Det finns behov av en sektorsövergripande strategi för hur vi jobbar med volontärer i kommunen och hur vi samverkar med ideella organisationer och föreningar, så att fler kan dra nytta av att vara volontär eller ta del av aktiviteter volontärer erbjuder

Målbild:

Gävle kommun erbjuder ett utökat stöd till seniorer för att de ska få vägledning i samhällsfrågor och känna sig trygga och delaktiga i frågor som de är berörda av. Gävle kommun tar tillvara äldres resurser och engagemang.

¹² Kan frivilligarbete påverka hälsan Göteborgs universitet
https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/66292/1/gupea_2077_66292_1.pdf

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01
	Rev 220501
	Referens

Varför?

Seniorer uttrycker att de fortsatt vill känna sig inkluderade i samhället. De ska lättare kunna ta del av information som ger möjlighet till ett fortsatt oberoende och ett aktivt liv

Vad?

Gävle kommun ska arbeta för att förstärka synen på att seniorer är en samhällsdeltagare som har resurser, erfarenhet, kunskaper, engagemang, idéer, kontaktnät och tid som är viktiga delar till att Gävle blir en bättre kommun att åldras i

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Utforma en uppdragsbeskrivning, rekrytera och anställa en stödfunktion för seniorer - ”äldrelots”	Styrning och stöd Gävle	2022
I samverkan med studieförbund och andra samarbetspartners erbjuda utbildning för att öka kunskapen i att använda digital teknik och service	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle	2022
Fortsätta medborgardialoger riktat mot äldre i enlighet med WHO:s nätverks riktlinjer	Styrning och stöd Gävle	Fortlöpande
Inventera möjligheten till en lokal där flera seniorföreningar gemensamt kan bedriva verksamhet	Livsmiljö Gävle, Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle	2022
Stärka och utveckla arbetet inom verksamheten Volontär i Gävle	Välfärd Gävle	2022

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE HÄLSOFRÄMJANDE, GEMENSKAP OCH AKTIVITETER

Beskrivning:

För att bibehålla en meningsfull tillvaro och gott välbefinnande är det viktigt med både organiserade aktiviteter på mötesplatser och att det finns strukturer som främjar möten med grannar, familj och vänner. Möten ger förutsättningar att använda sin kompetens, kunskap, känna respekt och bygga självförtroende inom och över generationer. Bristen på sociala relationer och ofrivillig ensamhet kan enligt WHO jämföras med hälsoriskerna med rökning, fetma och fysisk inaktivitet¹³

Det finns i Gävle ett stort utbud av aktiviteter och även flera arenor för gemenskap för seniorer. Det som är svårigheten är att nå ut med informationen till alla.

Vid samtal med seniorer har det även varit tydligt att det finns en omsorg om de som är ofrivilligt ensamma. Hur vi når de som lider av ofrivillig ensamhet

Målbild:

Gävle kommun bidrar genom att skapa förutsättningar för intressestyrda aktiviteter och social samvaro för Gävles seniorer.

Fler ska få kännedom om vilket utbud och vilka möjligheter som finns

Varför?

Det finns risk för ensamhet och isolering med stigande ålder, en avsaknad av sociala sammanhang. Den psykiska ohälsan tenderar att öka hos gruppen seniorer.

Vad?

Gävles seniorer har lätt att hitta information om de aktiviteter som erbjuds.

Gävle kommun erbjuder information som är relevant, lättförståelig och ökar möjligheten att vara aktiv i samhället hela livet

Gävle kommun fortsätter att erbjuda arenor för social samvaro och meningsfulla aktiviteter

Gävle kommun arbetar utifrån ett salutogent¹⁴ perspektiv med seniorers välbefinnande i fokus

¹³ WHO 2017:55

¹⁴ Det salutogena perspektivet fokuserar på faktorer som främjar och vidmakthåller hälsa

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01
	Rev 220501
	Referens

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Bibehålla formerna för uppsökande verksamhet, där varje individ, som fyller 80 år, kontaktas personligen via ett telefonsamtal	Välfärd Gävle	Fortlöpande
Ta fram innovativa metoder för att nå fler seniorer och minska ofrivillig ensamhet	Styrning och stöd Gävle Livsmiljö Gävle Välfärd Gävle	2022
Utöka samverkan med föreningar, organisationer och näringsliv. Skapa mötesplatser och sprida information om aktiviteter för seniorer i stadsdelarna. Bland annat enligt modellen Senior i Sätra/Senior i Bomhus	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle	2022
Bibehålla de två träffpunkter för seniorer som finns centralt i Gävle, Brunnsgatan 59 och Kaplansgatan 10	Välfärd Gävle	Fortlöpande
Bibehålla Träffpunkten Moränen som finns för äldre med någon form av funktionsvariation	Välfärd Gävle	Fortlöpande
Nyttja det nybyggda Hemlingborg som ett samverkanshus där äldres kapacitet tillvaratas och där möten mellan generationer möjliggörs	Välfärd Gävle Utbildning Gävle AB Gavlegårdarna	2023
Möjliggöra studiecirklar för att hantera den livsförändring övergången från arbetsliv till pensionering innebär	Välfärd Gävle Styrning och Stöd Gävle	2022
Kultur för äldre – samarbetet mellan sektor Livsmiljö och sektor Välfärd fortsätter	Livsmiljö Gävle Välfärd Gävle	2022

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

Beskrivning:

Hur Gävle kommun kommunicerar är av stor vikt för att seniorer ska kunna ta del av tjänster, hålla sig uppdaterade och vara självständiga. Seniorer har ett behov av att förstå var de kan hitta information men de har även gett uttryck för önskemål att uppleva det lättare att kommunicera med kommunen. Seniorer är en viktig kunskapskälla i att utveckla tillgänglig kommunikation. De är också en viktig kanal att sprida information vidare i sina sociala nätverk.

I underlaget till handlingsplanen har framkommit att det finns behov av en funktion som kan vägleda och lotsa seniorer i olika frågor, någon som har tid att samtala och ge personligt stöd. Denna lotsningsfunktion ska vara ett komplement till Gävle kommuns kundtjänst

Målbild:

Gävle kommun erbjuder tillgänglig information och kommunikation som är relevant, lättförståelig och som ökar möjligheterna att kunna hålla sig uppdaterad

Varför?

Många seniorer upplever att det är svårt att ta del av den information som kommuniceras ut även om senioren är digital. En del upplever det svårt att hitta och söka information på gavle.se. Många seniorer vet inte vilket stöd och vilken service kundtjänsten kan bidra med

Vad?

Gävle kommun har ett brett stöd som hjälper seniorer att söka nödvändig information i olika kanaler. Funktionen Äldrelots är en del i detta stöd.

Gävle kommun ska arbeta för att förbättra kommunikationen, även för de som inte är digitala

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Förbättra sökfunktionen på gavle.se	Styrning och stöd Gävle	2022
Marknadsföringsinsats för kundtjänst	Styrning och stöd Gävle	2022
Hitta former att nå seniorer som inte är digitala	Styrning och stöd Gävle Välfärd Gävle	Fortlöpande

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

OMRÅDE ÄLDREOMSORG OCH STÖD I VARDAGEN

Beskrivning:

Baslinjemätningen och Högskolans rapport visar att det finns en oro för brister inom äldreomsorgen. De svarande ger uttryck för en bild av äldreomsorgen som präglad av låg personalkontinuitet och bristande kundperspektiv och kompetens. Denna bild tycks ge upphov till oro inför den eventuella dagen de svarande själva är i behov av vård- och omsorgsinsatser.

Målbild:

En hållbar vård och omsorg som är känd för sin goda kvalitet

Varför?

Gävle kommun ska ha ett gott rykte så att oron minskar hos de som ännu inte har insatser och att de som har insatser upplever att omsorgen fungerar och har hög kvalitet

Vad?

Den vård och omsorg som erbjuds i Gävle kommun ska ha hög kvalitet, gott bemötande och bygga på individuella lösningar. Det finns ett utbud av stimulans som skapar meningsfulla dagar. Anhöriga som vårdar eller har stor omsorg om en närstående får stöd.

AKTIVITETER

Aktivitet	Ansvar	När
Ta fram en nulägesanalys och ett beslutsunderlag för ett utvecklings- och förbättringsarbete i uppdraget "framtidens insatser till äldre" inom Valfärd Gävles verksamhetsområde	Valfärd Gävle	2022
Bibehålla och utveckla anhörigstödet i Gävle kommun	Valfärd Gävle	Fortlöpande
Höja kompetens hos medarbetare inom äldreomsorgen genom utbildningsinsatser	Valfärd Gävle	2022
Undersöka möjligheten till utökning av Fixarteamets verksamhet	Valfärd Gävle	2023
Vidareutveckla samarbetet med Region Gävleborg	Valfärd Gävle Styrning & Stöd Gävle	2023

Upprättad av Ann-Charlotte Jansson	Nr 19KS245		
Godkänd av Pernilla Dalborg	Datum 2021-12-01	Rev 220501	Referens

7. Kostnader

Kostnader	Belopp
Strateg med inriktning äldrefrågor 1 åa	900 000
Äldrelots 1åa	750 000
Volontärsamordnare 1åa	750 000
Utplacering av fler bänkar i utemiljön	500 000
Utveckling av parkeringslösningar	200 000
Utveckling av gavle.se	50 000
Kultur för äldre	500 000
	3 650 000